

TEMPLE STAY Ở HÀN QUỐC MỘT LOẠI HÌNH DU LỊCH MỚI

LÊ TUYẾT MAI

Tóm tắt

Temple Stay trong tiếng Anh có nghĩa là nghỉ tại chùa. Khái niệm Temple Stay lần đầu tiên xuất hiện vào năm 2002 ở Hàn Quốc. Những năm sau đó, số lượng khách đăng ký lưu trú tại các ngôi chùa của Hàn Quốc liên tục tăng và Temple Stay đã nhanh chóng trở thành một chương trình được nhiều người ưa chuộng nhất. Temple Stay là một loại hình du lịch sử dụng chùa, thiền viện làm phương tiện lưu trú và được xây dựng trên cơ sở khai thác một loại tài nguyên du lịch đặc sắc, đó là văn hóa Phật giáo truyền thống. Ở Việt Nam, gần đây, đã bắt đầu xuất hiện Temple Stay nhưng chưa thành phổ biến. Có thể trong tương lai, loại hình du lịch mới này sẽ được nhiều người quan tâm.

Từ khóa: Temple Stay, loại hình, du lịch, Hàn Quốc.

Abstract

Temple Stay is to stay at the temple. The concept Temple Stay appeared for the first time in 2002 in South Korea. In subsequent years, the number of guests who registered to stay at the temple constantly increased and Temple Stay has quickly become one of the most popular programs. Temple Stay is a kind of tourism which uses temples and meditation centers as accommodations and facilities, which is built on the basis of exploiting a unique tourism resource, it is a traditional Buddhist culture. In Vietnam, recently Temple Stay has appeared but not popular. Maybe in the future, this new type of tourism will be interested in by many people.

Keyword: Temple stay, type, tourism, South Korea.

Xã hội loài người đang không ngừng phát triển, chất lượng cuộc sống của con người ngày càng được nâng cao, nhu cầu về du lịch cũng vì thế mà ngày càng phong phú, đa dạng. Ngoài việc tham gia vào các hoạt động du lịch truyền thống như du lịch văn hóa, du lịch nghỉ ngơi..., con người còn có nhu cầu tham gia vào các hoạt động du lịch mới như du lịch sinh thái, du lịch chữa bệnh... Nhu cầu về sử dụng dịch

vụ vận chuyển, dịch vụ lưu trú cũng ngày càng đa dạng kéo thêm nhiều loại hình du lịch mới ra đời như du lịch bằng máy bay trực thăng, du lịch *Home Stay*, du lịch *Temple Stay*...

1. Khái niệm du lịch *Temple Stay*

Hiện nay ở Việt Nam thuật ngữ du lịch *Temple Stay* hầu như chưa được nhắc đến nhưng loại hình du lịch này đã và đang phát triển dưới các tên gọi như Trại hè, Hội trại, Khóa tu ... (ở chùa). Để tìm hiểu về loại hình du

lich mới lạ này, trước hết cần hiểu thế nào là du lịch *Temple Stay*.

Temple Stay trong tiếng Anh có nghĩa là nghỉ tại chùa. Khái niệm *Temple Stay* lần đầu tiên xuất hiện vào năm 2002 ở Hàn Quốc. Vào thời gian đó xứ sở kim chi được đăng cai tổ chức bóng đá World Cup, Chính phủ nước này đã cho phép các vị sư trụ trì của một số ngôi chùa trong cả nước cùng góp sức để có thể vừa huy động đủ cơ sở lưu trú vừa giới thiệu văn hoá truyền thống của Hàn Quốc cho người nước ngoài. Những năm sau đó, số lượng khách đăng ký lưu trú tại các ngôi chùa của Hàn Quốc vẫn liên tục tăng và *Temple Stay* đã nhanh chóng trở thành một chương trình được nhiều người ưa chuộng nhất.

Trên website của KTO - Cơ quan Du lịch Quốc gia Hàn Quốc, *Temple Stay* được giới thiệu là một trong 6 phương tiện lưu trú* ở mục Cơ sở lưu trú (Accommodation), một chương trình du lịch theo chủ đề ở mục Điểm hấp dẫn (Attraction), một chương trình *Temple Stay* cho người nước ngoài ở mục Văn hóa.

Dựa theo khái niệm về loại hình du lịch, có thể gọi *Temple Stay* là một loại hình du lịch. Loại hình này gồm một tập hợp các chương trình du lịch khác nhau, không chỉ có chung đặc điểm sử dụng chùa, thiền viện làm phương tiện lưu trú, mà còn cùng được xây dựng trên cơ sở khai thác một loại tài nguyên du lịch, đó là văn hóa Phật giáo truyền thống.

GS.TS Nguyễn Văn Đỉnh và TS Trần Thị Minh Hòa, hai tác giả cuốn *Giáo trình Kinh tế du lịch*, đã dựa vào 8 tiêu chí để phân du lịch thành các loại hình du lịch khác nhau, trong đó có tiêu chí phân loại “căn cứ vào phương tiện lưu trú”. Theo đó, du lịch được phân thành: du lịch ở khách sạn (Hotel), du lịch ở khách sạn ven đường (Motel), du lịch ở lều trại (Camping), du lịch homestay...(1). Chúng tôi cho rằng, *Temple Stay* thuộc nhóm này.

Dựa vào khái niệm về du lịch chuyên biệt (hay du lịch chuyên đề), *Temple Stay* chính là một loại hình du lịch được hình thành trên cơ sở khai thác nguồn tài nguyên du lịch được xác định là riêng biệt và nổi bật trong tổng thể tài nguyên du lịch ở địa phương (vùng, miền, quốc gia). Loại hình du lịch này hướng tới các giá trị đặc sắc, độc đáo của loại tài nguyên du lịch văn hóa Phật giáo để hình thành các chương trình du lịch sử dụng phương tiện lưu trú là chùa, thiền viện. Vì vậy, cũng có thể xếp *Temple Stay* vào loại hình du lịch chuyên biệt hay du lịch chuyên đề.

Tùy từng địa phương (vùng, miền, quốc gia), loại hình du lịch *Temple Stay* có thể được gọi bằng các tên khác nhau như: du lịch *Temple Stay*; du lịch ở chùa; du lịch nghỉ tại chùa; du lịch tu hành; du lịch côi Phật, du lịch Phật giáo... Dù ở đâu, với tên gọi nào thì bản chất của loại hình du lịch này vẫn là sử dụng phương tiện lưu trú là các chùa, thiền viện; khai thác các giá trị của tài nguyên văn hóa Phật giáo để xây dựng các chương trình du lịch nhằm thỏa mãn nhu cầu tìm hiểu về bản sắc văn hóa dân tộc và hoạt động văn hóa tâm linh, nhu cầu trải nghiệm một hoặc vài ngày đêm sống trong môi trường của người xuất gia.

Chùa, thiền viện - cơ sở lưu trú của loại hình du lịch *Temple Stay* - hầu hết đều tọa lạc nơi có cảnh trí thiên nhiên tươi đẹp hoặc ở vùng rừng núi, nơi có môi trường sinh thái trong lành, có không gian yên bình, đáp ứng được nhu cầu nghỉ ngơi, thư giãn hay chữa bệnh tinh thần. Các ngôi chùa thường là các di tích văn hóa chứa đựng trong mình các giá trị của văn hóa Phật giáo cũng như các giá trị riêng khác, sẽ là thế giới huyền diệu cho những người thích khám phá. Nhiều ngôi chùa được xây dựng cách đây hàng nghìn năm và đều có khuôn viên rất rộng, thuận tiện cho việc tổ chức các hoạt động tập thể.

Khi đến chùa hoặc thiền viện, du khách được sắp xếp nơi nghỉ, được phát quần áo đồng phục, phát thẻ ghi tên, tuổi và số đăng ký của từng người, sau đó được nghe giới thiệu về cách sinh hoạt, thời gian biểu hằng ngày tại chùa. Một điểm đặc trưng của *Temple Stay* là nơi nghỉ của du khách rất giản đơn, bữa ăn tự phục vụ và rất đậm bạc, ăn xong du khách tự làm sạch bát đĩa và cất vào nơi quy định. Như vậy, dịch vụ lưu trú và dịch vụ ăn uống của loại hình du lịch *Temple Stay* không đòi hỏi phải đầu tư nhiều, không đòi hỏi phải xây dựng, lắp đặt mới nên không phá vỡ cảnh quan môi trường.

Các tác động tiêu cực của loại hình du lịch *Temple Stay* đến các tuyến, điểm du lịch, cộng đồng dân cư cũng như môi trường sinh thái hầu như không có, vì loại hình du lịch này tuy đang thu hút được rất nhiều khách du lịch nhưng lại rất kén khách. Du khách tham gia du lịch *Temple Stay* đều được quy y Tam bảo và thọ trì Ngũ giới, hay chí ít cũng phải cam kết tuân hành các quy định của nhà chùa.

2. Sơ lược quá trình hình thành và phát triển *Temple Stay* ở Hàn Quốc**

Năm 2002, *Temple Stay*, chương trình “Lưu trú trải nghiệm văn hóa Phật giáo” tại chùa lần đầu tiên được tổ chức dưới sự bảo trợ của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Hàn Quốc. Đây là một chương trình văn hóa đặc biệt, trong đó những người tham gia được trải nghiệm cuộc sống hằng ngày của những người tu hành trong các ngôi chùa cổ, chứa đựng 1700 năm lịch sử Phật giáo Hàn Quốc. Dân chúng trong nước và du khách nước ngoài đều có thể trú ngụ tại chùa, sống đời phạm hạnh như một tăng sĩ, ngắn thì một ngày, dài thì ba tháng, thu nhập từ “dịch vụ” này gọi là “công quả”, được sử dụng để trùng tu lại chính ngôi chùa đó.

Năm 2004, Ban Văn hóa Phật giáo Hàn Quốc được thành lập và từ đó đến nay vẫn không ngừng truyền bá văn hóa Phật giáo thông qua nhiều dự án văn hóa khác nhau như dự án “Toàn cầu hóa đồ ăn chay”, “Hành hương đến 33 ngôi chùa thờ Phật Quan Thế Âm”, “Phát triển chương trình *Temple Stay*”...

Năm 2008, *Temple Stay* đoạt giải Grand Prize “Sản phẩm du lịch đặc sắc nhất Seoul” - Cuộc thi “Các tour du lịch khám phá Seoul” năm 2008.

Năm 2009, *Temple Stay* đoạt nhiều giải thưởng như: giải Best Exhibition Award tại Hội chợ Du lịch quốc tế ITB Berlin; giải “Tốt nhất sản phẩm du lịch văn hóa đặc sắc nhất” do tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế OECD bình chọn; giải “10 biểu tượng của *Temple stay* Hàn Quốc” do Thời báo Hàn Quốc (The Korea Time) bình chọn. Cũng trong năm 2009, Trung tâm đào tạo văn hóa Phật giáo truyền thống tại thành phố Gongju, Chungcheongnam-do và Trung tâm Seon (Thiền) quốc tế tại Seoul được thành lập.

Năm 2010, *Temple Stay* đoạt giải Best Exhibition Award khu vực châu Á và châu Úc tại Hội chợ Du lịch quốc tế ITB Berlin.

Trong năm 2012, Ban Văn hóa Phật giáo Hàn Quốc đã tổ chức nhiều hoạt động xúc tiến, quảng bá *Temple Stay* ở trong nước cũng như ở nước ngoài như tổ chức lễ kỷ niệm 10 năm của chương trình *Temple Stay* tại Seoul, tham gia Hội chợ quốc tế Intourmarket 2012 tại Nga, tham gia Hội chợ JATA 2012 tại Nhật và nhiều hoạt động tương tự ở Mỹ.

Tính đến cuối năm 2012, đã có hơn 1,9 triệu lượt người tham gia trải nghiệm chương trình này. Tổ chức Hợp tác và Phát triển kinh tế OECD đã đánh giá cao chương trình *Temple Stay*, xem đây là “một sản phẩm du lịch văn hóa chuyên biệt có sức hấp dẫn và có tính cạnh tranh cao”.

3. Chương trình và quảng bá *Temple Stay*

Chương trình Temple Stay

Có 3 loại chương trình *Temple Stay* chính:

- *Temple Stay thư giãn*: Tĩnh dưỡng cơ thể và trí óc thông qua thiền định và thực hành các nghi lễ Phật giáo

- *Temple Stay trải nghiệm*: Tìm hiểu các truyền thống, văn hóa Phật giáo Hàn Quốc thông qua bữa ăn theo nghi thức của người tu hành, lạy 108 lạy Hồng Danh Sám Hối, làm đèn lồng hoa sen, tham quan các di sản văn hóa (chùa chiến)

- *Temple Stay tu tập*: Sống cuộc sống của người tu hành, thực hiện các nghi lễ Phật giáo, quán chiếu bản thân thông qua thiền định.

Ngoài ra còn có các loại chương trình khác như trải nghiệm văn hóa truyền thống, trải nghiệm sinh thái, khám phá vùng nông thôn, đi bộ trên núi (trekking) hoặc đón năm mới ở chùa. Có chùa còn có chương trình giúp du khách giải tỏa stress hoặc giảm cân. Tóm lại, có rất nhiều chương trình được tổ chức quanh năm tại các ngôi chùa trong cả nước. Giá mỗi chương trình trong khoảng từ 20.000 đến 100.000 won, tùy thuộc vào thời gian lưu trú (thường trong khoảng từ 1 đến 3 đêm). Hầu hết các chùa đều phát đồng phục cho khách du lịch *Temple Stay*. Mỗi nơi có *Temple Stay* đều thiết lập website riêng để tiện việc thông tin và liên lạc.

Hiện nay ở Hàn Quốc, loại hình du lịch *Temple Stay* phát triển rất mạnh. Có rất nhiều loại chương trình du lịch *Temple Stay* cho du khách lựa chọn. Có chương trình trong 2 hoặc 3 giờ, có chương trình 2 ngày 1 đêm (thường vào cuối tuần), thậm chí có cả chương trình kéo dài 1 tuần liền. Du khách chọn một ngày cụ thể trên lịch để biết trong ngày hôm đó có những chương trình nào phù hợp với mình rồi đăng ký.

Hầu hết các chùa của Hàn Quốc đều nằm ở ngoại ô hay các công viên quốc gia với môi trường thiên nhiên được bảo tồn rất cẩn thận nên các chương trình *Temple Stay* sẽ giúp cho du khách có cơ hội thư giãn, được tiếp thêm sinh khí, được hòa mình vào thiên nhiên yên bình và có cơ hội tìm thấy con người thực của chính mình. Du khách có thể tham gia vào nhiều hoạt động và nghi lễ tôn giáo theo truyền thống của các chùa ở Hàn Quốc như:

Yebul (Lễ Phật) là một nghi lễ tụng kinh ba lần một ngày để tán thán Đức Phật và để thanh tịnh tâm trí.

Barugongyang (bữa ăn theo nghi thức của người tu hành) là một nghi thức ăn uống đòi hỏi phải tuyệt đối giữ im lặng và không được phép bỏ phí thức ăn (dù chỉ là một hạt cơm).

Chamseon là phép thiền định, có hai loại: *jwaseon* (tọa thiền) và *haengseon* (thiền hành), trong đó con người tự quán chiếu bản thân mình.

Dado (thiền trà) là một phương pháp quán chiếu khác bằng cách quan sát mọi vật một cách cẩn thận từ ấm trà, lá trà, nhiệt độ, hương vị và bạn đạo cùng uống trà với mình.

Làm đèn lồng hoa sen: Hoa sen mọc lên giữa chốn bùn lầy, biểu trưng cho sự thanh khiết, cho nên hoa sen trong Phật giáo tượng trưng cho sự vươn lên, giác ngộ, giải thoát ngay tại cõi đời ô trọc.

Pháp lạy 108 lạy Hồng Danh Sám Hối: Thực hành pháp môn lạy Phật, hướng du khách tới việc tự khám phá con người thật của mình, vừa tiêu trừ tội chướng mà cũng vừa có thêm sức khỏe.

Sakyung (chép kinh Phật): Từng nét chữ trong kinh Phật được kiên nhẫn chép bằng tay hoặc in theo cách thủ công truyền thống, sẽ khắc sâu từng lời Phật dạy vào trong tâm trí người chép.

Ulyeok (làm việc tập thể) có nghĩa bóng là những đám mây tích tụ lại thành một đám mây giông lớn có sức mạnh vĩ đại. Cũng giống như con người, biết hợp sức lại khi làm việc sẽ đạt được những thành công lớn.

Ban đầu, chương trình *Temple Stay* khá đơn giản, nhưng giờ đây, các chùa đã có những ý tưởng sáng tạo để thu hút du khách, kể cả người lớn và trẻ em.

Có thể đưa ra đây một vài ví dụ minh họa:

Chùa Mihwangsa ở Jeollanam-do xây dựng các chương trình thích hợp với trẻ em và sinh viên, giúp các em vừa có trải nghiệm an lạc trong chùa vừa được tham gia các lớp học chữ Hán. Các lớp học này dạy chữ Hán và văn hóa truyền thống, tạo cho các em cơ hội khám phá các hoạt động, trò chơi cổ vì chữ Hán – ngôn ngữ có vai trò quan trọng trong việc hiểu tiếng Triều Tiên.

Chùa Buseoksa ở Chungcheongnam-do có những chương trình dành riêng cho các mùa. Chẳng hạn như mùa đông có chương trình “Các loài chim, thiên nhiên với con người là một” để tìm hiểu môi trường sống của những loài chim di trú thông qua hoạt động quan sát và cho chim ăn nhằm giáo dục tình yêu thương muôn loài. Chương trình còn có cả các chuyến dã ngoại trong rừng để quan sát các loài chim ngụ cư, đoán tên từng loài qua tiếng hót của chúng, khám phá ý nghĩa tiếng gọi của các loài chim. Mùa xuân có chương trình về những loài hoa đồng nội phủ khắp các cánh đồng...

Chùa Yonjoo thuộc Gyeonggi-do có “Chương trình Giáo dục Đạo giáo”, nơi trẻ em và cha mẹ có thể học cách người Hàn Quốc sống với người lớn tuổi hơn, đặc biệt là sống với cha mẹ già. Chương trình này tổ chức nhiều buổi nói chuyện, trao đổi về quan hệ trong gia đình, vai trò và trách nhiệm của mỗi thành viên gia đình, cả về cách thức làm dịu những quan

hệ bất hòa hay bằng giá nên sẽ rất hiệu quả khi có cả cha mẹ và con cái cùng tham gia.

Quảng bá Temple Stay

Để có được những giải thưởng và con số ấn tượng về du lịch *Temple Stay* như đã kể trên, Hàn Quốc đã rất chú trọng đến công tác tuyên truyền, quảng bá cả ở trong và ngoài nước. Không chỉ Ban Văn hóa Phật giáo Hàn Quốc đảm đương công tác này mà các hãng phát thanh và truyền hình Hàn Quốc, các cơ quan báo chí (như tờ Thời báo Hàn Quốc Korean News), hãng hàng không Hàn Quốc Korean Air, Tập đoàn vận tại quốc tế Hanjin Travel... và nhiều tổ chức khác cũng chung tay góp sức.

Đơn vị chuyên trách đảm nhiệm việc tuyên truyền quảng bá là Trung tâm Thông tin Temple Stay, có trụ sở tại số 71 Gyeonggi-dong, Jongno-gu, Seoul, có website chính thức là www.templestay.com. Ngoài bộ phận Trung tâm Thông tin, tại trụ sở còn có các văn phòng chính của *Temple Stay*, có Trung tâm Giáo dục, một nhà hàng ăn chay truyền thống (nhà hàng Balwoo Gongyang), tiệm cà phê Hoa sen và hiệu sách Phật giáo. Tại đây có phiên dịch viên nhiều thứ tiếng khác nhau, du khách có thể dễ dàng tìm kiếm thông tin về *Temple Stay* và các chương trình du lịch *Temple Stay* hoặc mua đồ lưu niệm trực tuyến, cũng có thể “nếm thử mùi vị” của *Temple Stay* qua một ly cà phê hoa sen hay một bữa ăn chay trước khi chính thức quyết định chọn một chương trình *Temple Stay* để trải nghiệm.

Đồng hành cùng với website của Trung tâm Thông tin Temple Stay còn có các website của các cơ quan du lịch Hàn Quốc từ trung ương đến địa phương như: trang chủ thông tin chính thức của thành phố Seoul www.visitseoul.net; trang chủ thông tin chính thức của Cơ quan Du lịch Quốc gia Hàn Quốc KTO www.visitkorea.or.kr; trang chủ thông tin của Hội đồng Du lịch Hàn Quốc VKC www.visitkoreayear.com ...

Để đẩy mạnh việc quảng bá ra nước ngoài, *Temple Stay* không chỉ được đem đi tham dự các hội chợ, triển lãm quốc tế... tại nhiều nước trên thế giới mà còn được quảng bá ngay trên “sân nhà”, trong các dịp diễn ra các sự kiện quốc tế như các Liên hoan phim quốc tế tại Pusan, Kỳ họp thứ 19 của Đại hội đồng Tổ chức Du lịch thế giới UNWTO năm 2010 tại Gyeongju, Hội chợ quốc tế Seoul 2010... Trong các dịp như vậy, *Temple Stay* luôn được dành một không gian để trưng bày, giới thiệu và phát các ấn phẩm quảng cáo (sách, báo, tạp chí, băng đĩa, tờ rơi, tập gấp và cả quà lưu niệm có in hoặc gắn biểu tượng của *Temple Stay*) cho các vị khách và đại biểu nước ngoài đến dự**.

4. Các điều kiện để phát triển loại hình du lịch *Temple Stay*

Từ cuối thế kỷ XX đến nay, nhân loại có xu hướng khai thác các giá trị nhân văn, quay về với yếu tố nhân bản. Vì thế mà loại hình du lịch tìm hiểu, khám phá các giá trị văn hóa bản địa của các dân tộc, các cộng đồng dân cư, tìm hiểu các yếu tố độc đáo, mới lạ nhưng có tính nhân văn trong xã hội, ngày càng được ưa chuộng. Du lịch *Temple Stay* là loại hình du lịch chuyên biệt phù hợp với xu thế phát triển của du lịch hiện đại.

Áp lực lớn của xã hội công nghiệp (môi trường sống thay đổi, đời sống kinh tế có nhiều biến động) và áp lực do công việc, học hành... khiến con người dễ bị căng thẳng quá mức; hay những bức xúc về xã hội, công việc, khủng hoảng tâm lý, tình cảm, stress mạnh làm cho các bệnh của đời sống hiện đại như rối loạn giấc ngủ, các bệnh về tim mạch, máu huyết, thần kinh... gia tăng. Trong bối cảnh đó, chương trình du lịch *Temple Stay* đóng vai trò là chương trình “chữa bệnh tinh thần” mệt mỏi, là chương trình du lịch đưa người

của cuộc sống hiện đại đi tìm lại chính mình. Những người bị stress, bị căn bệnh sợ hãi, bị các chứng bệnh tâm lý chắc chắn sẽ rất tốt sau những ngày tham gia trải nghiệm *Temple Stay*.

Hàn Quốc, một quốc gia, nơi mà người dân có mức sống cao (thu nhập bình quân của người dân Hàn Quốc năm 2012 đạt khoảng 23.680 USD theo tài liệu của IMF) lại cũng chính là nơi rất nhiều người đã và đang tìm đến với những trải nghiệm của đời sống tu hành thanh tịnh. Du lịch *Temple Stay* ở Hàn Quốc đang thu hút được sự yêu mến của rất nhiều người trong và ngoài nước. Loại hình du lịch *Temple Stay* cũng đã có mặt ở một số nước khác như Nhật Bản, Thái Lan, Đài Loan nhưng không phải bất cứ quốc gia nào cũng có điều kiện để phát triển loại hình du lịch này.

Qua trường hợp điển hình là du lịch *Temple Stay* ở Hàn Quốc, ta có thể thấy được các điều kiện để một vùng, miền, khu vực hay một quốc gia có thể phát triển được loại hình du lịch này là:

- Có loại tài nguyên du lịch chuyên biệt “di sản văn hóa chùa chiền với bề dày lịch sử văn hóa Phật giáo lâu đời”.

- Có các ngôi chùa hoặc thiền viện tọa lạc tại những nơi có cảnh quan tự nhiên tươi đẹp hoặc ở những nơi có môi trường sinh thái tự nhiên trong lành.

- Được chính phủ cho phép phối hợp cùng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổ chức chương trình *Temple Stay*, thành lập Ban Văn hóa Phật giáo – một tổ chức chuyên trách hợp pháp - chăm lo, tổ chức và thực hiện các chương trình, dự án, chiến dịch... nhằm tuyên truyền quảng bá và phát triển *Temple Stay*.

- Vận động các vị sư trụ trì những ngôi chùa

hoặc thiền viện có đủ điều kiện phát tâm tổ chức các chương trình *Temple Stay*.

5. Từ du lịch *Temple Stay* ở Hàn Quốc đến du lịch *Temple Stay* ở Việt Nam

Du lịch *Temple Stay* ở Hàn Quốc không chỉ góp phần tích cực trong việc quảng bá và thu hút khách du lịch đến với mảnh đất đã sinh ra nó mà còn đem lại nhiều lợi ích cho chính những người tham gia trải nghiệm nó. Chính những hiệu quả**** mà *Temple Stay* đem lại đã thu hút ngày càng nhiều người tìm đến với loại hình du lịch này (2).

Ở Việt Nam, mấy năm trở lại đây, tại một số chùa và thiền viện, cũng có những hoạt động du lịch *Temple Stay* như Trại hè, Hội trại, Lớp học đạo đức, Khóa tu mùa hè, Khóa tu 2 ngày... Đối tượng tham gia các hoạt động du lịch trên phần đông là thanh thiếu niên, thường là học sinh, sinh viên. Các em học sinh còn nhỏ tuổi được gia đình gửi đến để học kỹ năng sống, học đạo đức ... hoặc để được tận hưởng sinh khí vui tươi thoải mái sau một năm học vất vả. Các em học sinh lớn hơn hoặc sinh viên các trường đại học, cao đẳng thì thường chủ động tìm đến đăng ký thông qua sự giới thiệu của bạn bè, của hội sinh viên hay các câu lạc bộ...

Các khóa tu như khóa tu mùa hè (7 ngày) tại Thiền viện Trúc Lâm Tây Thiên (xã Đại Đình, huyện Tam Đảo, Vĩnh Phúc), khóa tu "Hương sen Tịnh Độ" tại chùa Thường Lệ (xóm Đại Thịnh, huyện Mê Linh, TP. Hà Nội), các khóa tu 2 ngày dành cho các thiện nguyện viên Hương sen Đại Bi tại chùa Hưng Khánh (xã Phù Lưu Tế, Mỹ Đức, Hà Nội)... là loại chương trình tổ chức cho đối tượng học sinh, sinh viên. Các em được trải nghiệm những ngày tu tập sống không ồn ào, không điện thoại, không tivi, không internet, phải ngủ dậy sớm, ăn cơm trong

chính niệm (để hiểu được hết ý nghĩa của việc thụ nhận thức ăn), tự rửa bát, ngày 2 lần vào sáng sớm và buổi tối ngồi thiền hoặc nghe giảng về Phật pháp ... Thời gian tu tập (sống và hành theo lời Phật dạy) tuy ngắn nhưng cũng đủ đem đến cho các em nguồn an vui nơi nội tâm, giúp các em biết tìm về với nội tâm, làm việc có ý thức, bớt "tham, sân, si". Từ những bài giảng về qui luật sự sống và cách sống sao cho luôn có "niềm an vui", các em sẽ biết cách trân trọng những hạnh phúc mình đang có như được hưởng tình thương yêu của cha mẹ, được cắp sách đến trường, được vui chơi với bạn bè, không bị bệnh tật... để từ đó biết thương yêu mọi người, biết quan tâm chia sẻ với những người không có được hạnh phúc như mình ... và "biết trân trọng sự sống của muôn loài".

Các chương trình trại hè, hội trại như Trại hè Lý Công Uẩn (tổ chức tại Đại Nam Lạc Cảnh ở Bình Dương), hội trại "Búp sen xanh" (tổ chức tại Chùa Thường Lệ, xóm Đại Thịnh, huyện Mê Linh, TP. Hà Nội), trại hè "Hương sen Đại Bi" (tổ chức tại chùa Hưng Khánh xã Phù Lưu Tế, Mỹ Đức, Hà Nội)... là những chương trình không chỉ mang đến cho giới trẻ có thêm một sân chơi lành mạnh mà còn hướng các em đi vào nề nếp đạo đức, làm cho các bậc cha mẹ bớt đi nỗi lo về các tệ nạn đang rình rập cám dỗ trong cuộc sống. Tùy từng nơi, trại hè hay hội trại được tổ chức với rất nhiều các nội dung khác nhau. Chẳng hạn, nội dung sinh hoạt của trại hè Lý Công Uẩn là nhằm khích lệ tinh thần yêu nước và phụng sự Đạo trong giới trẻ, noi theo gương đức vua Lý Thái Tổ anh minh. Các bộ môn sinh hoạt trại "giúp các em rèn luyện nhân cách, giao lưu văn hóa, trao đổi kỹ năng sống, trải nghiệm đời sống đạo đức tâm linh, góp phần xây dựng một môi trường xanh, không có thói quen tiêu cực, từ bỏ thuốc lá, hướng đến lối sống lành mạnh, biết hiếu thảo,

làm lợi mình lợi người..." (3). Tại Trại hè Lý Công Uẩn, các trại sinh còn được tư vấn cho mùa thi, thi viết tìm hiểu về kiến thức Phật giáo. Một số trại hè khác các em còn được nghe diễn giảng về đời sống thực tế, phương hướng hội nhập, đạo đức cá nhân... xen lẫn văn nghệ, vui chơi và tu tập. Tại Trại hè "Hương sen Đại Bi" ngoài việc được thực hành các nghi lễ Phật giáo như các nơi khác, các em còn được tham gia vào nhiều hoạt động khác như: lễ hội hoa đăng lung linh, màu nhiệm; chương trình "Sinh nhật hưởng thụ theo nghi thức Phật giáo"; chương trình "Âm vang hương sen pháp hỷ" (một phiên bản của trò chơi rung chuông vàng, nhưng số lượng người chơi lên đến hơn 500 người và các câu hỏi đều liên quan đến Phật giáo)...

Để thay cho lời kết của bài viết về loại hình du lịch *Temple Stay* – một loại hình du lịch còn khá mới mẻ ở Việt Nam, tác giả xin được trích một đoạn trong bài "Tổ chức Temple Stay & nhân rộng khắp cả nước" của Tỳ kheo Thích Vân Phong:

"Temple stay hiện nay đã trở thành tài sản văn hóa quý giá nhất Hàn Quốc, đó là sự kết hợp của truyền thống bản sắc dân tộc và các hoạt động văn hóa tâm linh, cả hai yếu tố này đều là những thành phần quan trọng trong việc thu hút khách du lịch trong và ngoài nước.

Ước mong Việt Nam Phật giáo chúng ta, từng bước hòa nhập với cộng đồng quốc tế trong thời hiện đại hóa đất nước, thì mô hình Temple stay này sẽ có trong tương lai và từng bước nhân rộng khắp nơi, để góp phần làm đậm nét tôn giáo dân tộc và văn hóa tâm linh Việt Nam, cũng như phát triển kinh tế du lịch cho nước nhà" (4).

L.T.M

(Ths, GV Khoa Văn hóa du lịch)

Chú thích:

* Sáu phương tiện lưu trú chính ở Hàn Quốc là: bình dân Budget (motel/nhà nghỉ/... được gắn logo Goodstay của Du lịch Hàn Quốc) sử dụng cho Budget Tour ; cao cấp Exclusive (resort/phòng luxurious có dịch vụ thẩm mỹ, chăm sóc sức khỏe và giải trí) sử dụng cho Luxery Tour; khách sạn Hotel; Temple Stay (chùa) sử dụng cho Temple Stay Tour; Hanok Stay (nhà Hanok truyền thống) cho Hanok Stay Program và cho thuê ngắn hạn Sort Term Rentals (khách sạn kiểu căn hộ cho thuê).

** Một số tư liệu trong mục này được lấy từ tài liệu tham khảo số 5 và 6.

*** Ý tưởng và nhiều nguồn tài liệu dùng để viết bài báo này cũng được lấy từ một gian trưng bày quảng bá về Temple Stay tại Gyeongju vào thời gian diễn ra Kỳ họp thứ 19 của Đại hội đồng Tổ chức Du lịch thế giới UNWTO năm 2010.

**** Năm hiệu quả của Temple Stay: chữa bệnh, dưỡng tâm, tiêu tán bệnh tật, quan tâm và giao tiếp, nghỉ ngơi thư giãn.

Tài liệu tham khảo

1. PGS.TS. Nguyễn Văn Đỉnh, TS. Trần Thị Minh Hòa (2004), *Giáo trình Kinh tế du lịch*, Nxb Lao động – Xã hội, Hà Nội.
2. http://www.english.visitkorea.or.kr/enu/CU/_EN_8_3_4.jsp
3. Minh Mẫn, *Hội trại Lý Công Uẩn*, <http://phatgiaovnn.com/upload1/modules.php?name=News&op=viewst&sid=2156>
4. Tỳ kheo Thích Vân Phong, *Tổ chức Temple Stay & nhân rộng khắp cả nước*
<http://www.phatgiaovnn.com/PrintView.aspx?Language=vi&ID=525210>
5. *Cultural Corps of Korean Buddhism, Templestay – A journey to Self-discovery; Door to Korea's Traditional Culture*
6. *Cultural Corps of Korean Buddhism, A journey in search of myself*, CD-ROM

Ngày nhận bài: 12/11/2012

Ngày phản biện, đánh giá: 28/2/2013

Ngày chấp nhận đăng: 26/4/2013